خراسان روزنامه صبح ایران
شنبه ۱۳ آذر ۱۳۹۵ . ۳ ربیع الاول ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۴۱۳

نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف، اجرای امینانه نیات واقفان را از جمله رسالت ها و وظایف اوقاف برشمرد و با اشاره به تاکید رهبر معظم انقلاب و مراجع تقلید بر این مسئله اظهار کرد: طی شش سال گذشته میانگین سالانه ثبت موقوفات ۱۰ برابر شده که گویای اعتماد و اطمینان مردم به نظام اسلامی و سازمان اوقاف و تلاش دست اندرکاران وقف است.

طی ۶ سال گذشته میانگین سالانه ثبت موقوفات ۱۰ برابر شده است

وقف مشارکتی؛ فصل نوینی برای مردمی شدن وقف

محمد علی ندائی - وقف مشارکتی که از چند سال قبل با عرضه اوراق وقف پا به عرصه گذاشت، حرکتی نو در گسترش وقف و همگانی کردن این سنت حسنه است. این اقدام روزآمد در حالی آغازگر حرکت جدیدی در عرصه وقف است که روحیه خیرخواهی ریشه در فرهنگ مردم ایران دارد و به گفته معاون حقوقی سازمان اوقاف و امور خیریه، ۹۶ درصد مردم ایران ماهانه مبلغی را به عنوان کمک به نیازمندان در نظر می گیرند؛ از این رو وقف مشارکتی به عنوان قالبی جدید و به روز می تواند آغازگر فصل نوینی در تحول اقتصاد وقف و گام بلندی در پاسخ گویی وقف به نیازهای جامعه، بهبود معیشت و کاهش فاصله طبقاتی قلمداد شود.

■ **تبدیل صدقه جامده به جاریه**

سه سال پیش حجت الاسلام محمدی، رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه کشور از دستور کار قرار گرفتن طرح تحول اقتصادی وقف خبر داد و تبدیل «صدقه جامده» به «صدقه جاریه» و خروج موقوفات از حالت سکون به وضعیت رونق را نیازمند پاسخ گویی به سوالات و شبهات و تحول در زمینه وقف دانست و از ضرورت پشتوانه های علمی، فقهی و حقوقی این تحول سخن گفت. هرچند این سخنان بیانگر عزم سازمان اوقاف در باز سازی اقتصاد وقف بود اما تحول در موضوع وقف و نهادینه شدن آن در جامعه مستلزم طرحی دیگر بود.

■ **تشکیل هیئت فقهی و حقوقی**

وجود ۱۸۰ هزار موقوفه در کشور نیازمند تلاش فقهی و حقوقی بسیاری بود؛ زیرا ساماندهی موقوفه ها، سندار کردن آنان، جلوگیری از موقوفه خواری و مسائلی مانند آن، پشتوانه علمی و فقهی شایسته ای لازم داشت. تاسیس هیئت فقهی و حقوقی سازمان اوقاف و امور خیریه اقدامی در این راستا بود. این هیئت در نیمه دوم سال ۸۹ فعالیت خود را در سازمان اوقاف آغاز کرد و وظایفی مانند تطبیق دستور العمل های فقهی و حقوقی سازمان اوقاف با موازین شرعی قبل از ابلاغ را در دستور کار خود قرار داد.

این اقدام های ساختاری، زمینه ورود سازمان به عرصه های جدید وقفی را فراهم کرد تا این که در سال ۹۲ زمینه قانونی این عرصه جدید مهیا و فصل جدیدی از روند مشارکت مردم در وقف آغاز شد.

■ **تصویب انتشار اوراق وقف**

انتشار اوراق وقف و پیدایی قالب جدید وقف مشارکتی از طریق خرید اوراق وقف، مهم ترین اقدامی بود که وقف را از حالت خاص خارج و به یک امر همگانی تبدیل می کرد.

گرچه تلاش سازمان اوقاف برای ورود به این عرصه، از سال ها پیش آغاز شده بود اما این تلاش ها در سال ۹۲ به بار نشست. زیرا در این سال، نمایندگان مجلس در بند ۴۵ ماده واحده قانون بودجه سال ۹۲، انتشار اوراق وقف را تصویب کردند. بر اساس این بند، قانون گذار به سازمان اوقاف و امور خیریه اجازه می داد تا سقف ۱۰۰۰ میلیارد ریال اوراق وقف را با مجوز بانک مرکزی منتشر کند.

■ **آیا پول را می توان وقف کرد؟**

بضاعت اندک اما انگیزه زیاد مردم برای کمک به نیازمندان از طریق وقف، مستلزم تدبیر و چاره بود؛ طرحی که ضمن هموار کردن مسیر ورود گسترده مردم به عرصه وقف، باید برخوردار از منطق اقتصادی و منطبق با چارچوب های فقهی باشد. در این زمینه هیئت فقهی حقوقی سازمان اوقاف با مسئولان سازمان بورس و اوراق بهادار نشستی برای بررسی اوراق وقف برگزار کرد. در این نشست حجت الاسلام رازینی رئیس این هیئت اعلام کرد که وقف پول، سهام و اوراق بهادار یا انتشار اوراق وقفی دارای وجوهی مشترک است و از دیدگاه سازمان اوقاف در یک مجموعه به نام وقف مشارکتی طبقه بندی می شود. به گفته وی، وقف پول بر اساس نظر فقها و فتاوای مراجع عظام تقلید و ولی فقیه حاکم و مقام معظم رهبری جایز نیست؛ زیرا اصل مال وقف شده از بین می رود. این سخن به این معنا بود که مشارکت در وقف از طریق خرید اوراق وقف مشکل شرعی ندارد؛ زیرا خرید اوراق وقف در حقیقت وقف سهم است نه وقف پول.

■ **چه چیزی را می توان وقف کرد؟**

برای درک وضعیت انطباق فروش اوراق وقف با چارچوب های فقهی باید بررسی کرد که از نظر فقهی چه چیزی را می توان وقف کرد؟ هرچند واردشدن به عرصه پاسخ گویی تفصیلی به این سوال مستلزم فرصت و مجال فراخی است اما به اجمال می توان گفت چیزی قابلیت وقف دارد که اولاً عین باشد؛ یعنی وجود خارجی داشته باشد، پس طلب فی الذمه یا منفعت را نمی توان وقف کرد. ثانیاً مالیت داشته باشد، بنا بر این چیزهایی که مالیت ندارند مانند سگ و خوک را نمی توان وقف کرد. ثالثاً وقف باید چیزی باشد که بهره برداری از آن ممکن باشد بدون آن که اصلش از بین برود. رابعاً قابلیت قبض داشته باشد.

■ **رونمایی از اوراق وقف**

سرانجام با تمهیدات فقهی و قانونی، اوراق وقف در اوایل اسفندماه ۹۲ رونمایی و عرضه آن در شبکه بانکی آغاز شد.

انتشار این اوراق، بازتاب بسیار خوبی در داخل و خارج از کشور داشت و مورد استقبال مردم قرار گرفت؛ زیرا اوراق وقف، طرحی عام المنفعه بود که در آن امکان مشارکت قشرهای مختلف مردم در امور خیر فراهم می شد به طوری که برای واقف شدن نیاز نبود که حتماً دارای املاک و دارایی فراوانی باشند، بلکه هر کسی به اندازه توان و وسعت مالی خویش می توانست در این طرح مشارکت کند. اهمیت این اقدام زمانی مشخص تر می شود که دریابیم استفاده از کمک های جمعی در امور خیر خواهانه امری رایج در کشورهای پیشرفته بوده و مردم ایران نیز از روحیه جمعی و خیرخواهانه گسترده ای برخوردارند تا جایی که به گفته معاون حقوقی و مجلس سازمان اوقاف و امور خیریه، بیش از ۹۶ درصد مردم ایران ماهانه مبالغی را برای کمک به نیازمندان در نظر می گیرند.

■ **فروش اوراق وقف برای احداث نخستین بیمارستان تخصصی سرطان**

احداث نخستین بیمارستان تخصصی سرطان در ایران مقصد و مقصود انتشار اوراق وقف برای نخستین بار بود. به این معنا که اوقاف با توجه به روند رو به گسترش ابتلا به بیماری صعب العلاج سرطان و هزینه های هنگفت درمان آن و نبود یک بیمارستان تخصصی، با فروش اوراق وقف، احداث نخستین بیمارستان سرطان ایران در شهر ری را در دستور کار قرار داد و با پیش بینی هزینه صد میلیارد تومانی تاسیس این بیمارستان ۵۰۰ تخت خوابی، عرضه اوراق وقف به مبلغ صد میلیارد تومان را در پایان سال ۹۲ آغاز کرد. این اوراق ابتدا در تهران و در سال ۹۳ در تعدادی دیگر از استان ها عرضه شد و هر سهم آن که یک میلیون ریال ارزش داشت طی چند ماه به فروش رسید و سرانجام در اواخر شهریور ماه ۹۳ کلنگ احداث این بیمارستان از سوی رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه به زمین زده شد. در همین راستا، به تازگی اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی نیز موقوفه «مهر فاطمی»، بزرگ ترین موقوفه فاطمی استان خراسان رضوی را خریداری و سهام آن را عرضه کرده است. در گزارشی که سایت اداره کل اوقاف خراسان رضوی از این موقوفه ارائه کرده، آمده است: این وقف به صورت مجتمعی در زمینی به مساحت ۱۰۵۴ متر مربع با زیربنای ۲۲۷۶ متر مربع شامل ۱۵ واحد تجاری و ۲۷ واحد مسکونی و به ارزش ۱۵۰ میلیارد ریال در خیابان صاحب الزمان(عج) مشهد از طریق تسهیلات قرض الحسنه خریداری و به نام موقوفه حضرت زهرا(س) ثبت شده است که اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی در وقف نامه مشارکتی مزبور به واگذاری ۳۲۰ هزار سهم از این موقوفه اقدام کرده است. در خبری که پایگاه اطلاع رسانی اداره کل اوقاف خراسان رضوی از دیدار رئیس جدید این اداره با آیت ا... رضازاده عضو شورای عالی حوزه علمیه خراسان منتشر کرده، از خرید یک سهم از موقوفه مهر فاطمی توسط این استاد سطح عالی حوزه خبر داده و آیت ا... رضازاده اظهار امیدواری کرده است که با توجه به ارادت خاص مردم به حضرت زهرا(س)، سهام این موقوفه مورد استقبال قرار گیرد.

■ **پیامدهای اوراق وقف**

در شرایطی که به گفته مسئولان اوقاف حدود ۹۰ درصد وقفیات در اختیار مردم است، انتشار اوراق وقف و ترویج وقف مشارکتی از سوی سازمان اوقاف و امور خیریه، علاوه بر همگانی تر کردن وقف و مستحکم تر شدن پیوند مردم با سنت وقف، می تواند کارآمدی وقف در حل مشکلات جامعه را به نمایش بگذارد و در نهایت موجب جلب اعتماد مردم به نهاد وقف شود. این در شرایطی است که به گفته مسئولان اوقاف حدود ۹۰ درصد وقفیات در اختیار مردم است.

استفاده از این قالب به ویژه در عرصه های جدید وقف مانند محیط زیست که به گفته معاون سازمان اوقاف، مورد تاکید رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز است، افق های تازه ای در کاهش مشکلات زیست محیطی خواهد گشود به شرطی که از رصد و پایش مستمر این اقدام ها غفلت نشود و از تجربه ها و ایده های نو برای تقویت و تکامل آن استفاده شود.

مراجع

دیدار رئیس سازمان اوقاف با مراجع تقلید

در دیدار حجت الاسلام محمدی نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و هیئت همراه با مراجع عظام تقلید که روز پنج شنبه ۱۱ آذر و به مناسبت روز وقف و حوزه های علمیه انجام شد، مراجع عظام با تاکید بر مصرف وقف در نیات واقفان و جلب توجه مردم به نیازهای روز وقف، بازنگری در فقه وقف با توجه به شرایط زمان و مکان را لازم دانستند.

تاکید آیت ا... نوری همدانی بر حفاظت از موقوفات

به گزارش خبرگزاری ها، حضرت آیت ا... نوری همدانی در این دیدار با بیان این که در صورت امکان وقف ها باید در مسائل روز و آن چه زمان اقتضا می کند مصرف شود، حفاظت از موقوفات را یکی از مهم ترین وظایف سازمان اوقاف و امور خیریه دانست. معظم له با بیان این که نمی توان موقوفات یک بقعه متبرکه را برای بقعه ای دیگر به کار گرفت، تصریح کرد: حتی در باره یک بقعه باید به نیت واقف توجه داشت و به عنوان مثال اگر برای عمران و آبادانی آن حرم وقفی صورت گرفته، نمی توان وجوهات مربوط به آن را به مبلغان داد.

آیت ا... صافی گلپایگانی: امام زادگان کشورهای دیگر را شناسایی کنید

حضرت آیت ا... صافی گلپایگانی هم در این دیدار اظهار کرد: با توجه به پراکندگی و مهاجرت های ناخواسته فرزندان ائمه اطهار(ع) به سایر ممالک اسلامی، بدون تردید قبر مطهر فرزندان ائمه معصومان(ع) در کشورهای دیگر اسلامی به ویژه مصر وجود دارد که باید شناسایی و معرفی کنید. معظم له افزود: مردم طی سال های اخیر اقبال فراوانی به وقف نشان داده اند در حالی که در دوران گذشته، یأس از وقف و عمل به نیات واقفان گسترش یافته بود.

تاکید آیت ا... شبیری زنجانی بر تهیه شجره نامه امام زادگان

حضرت آیت ا... شبیری زنجانی هم با اشاره به مشکلات مالی طلاب و لزوم استفاده از موقوفات حوزوی در این زمینه، تهیه شجره نامه امام زادگان را کاری لازم و خوب توصیف و اظهار کرد: اوقاف باید مدارک معتبر و اسناد امام زادگان و بقاع را تهیه کند.

آیت ا... سبحانی: دست متولیان وقف بسته است

حضرت آیت ا... سبحانی هم در دیدار با مسئولان اوقاف خاطرنشان کرد: وقف و احکام وقف را علمای ما مشکل کرده اند و دست متولیان آن را بسته اند که نباید این مشکلات باعث کم رونق شدن وقف و مسائل مربوط به آن شود. معظم له بر چاپ قرآن به خط ایرانی هم تاکید کرد و افزود: امروز قرآنی که توسط سازمان اوقاف چاپ می شود حتما باید از خط ایرانی بهره ببرد؛ اکنون در آستان قدس رضوی قرآنی خوانا و زیبا موجود است که من هم از همان چاپ استفاده می کنم؛ زیرا این مسئله تبلیغ اسلام به نحو احسن است.

آیت ا... جوادی آملی: وقف را زنده کنیم نه وقف کردن را

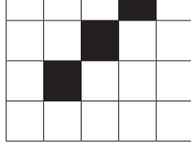

حضرت آیت ا... جوادی آملی هم در این دیدار با تاکید بر تربیت مفسر، به مسئولان سازمان اوقاف توصیه کرد که تلاش ها باید در راستای احیای وقف باشد و نه وقف کردن وی در این باره گفت: لازم است نیازهای روز جامعه شناسایی و معرفی شود تا مردم بدانند چه چیزی برای چه باید وقف کنند. معظم له اظهار کرد: سید مرتضی وقف را زنده کردنه وقف کردن؛ ایشان بخشی از املاک خود را برای تهیه کتاب و نوشت افزار وقف و بودجه نجف را با همین ها تأمین کرد. استاد بر جسته حوزه علمیه قم با طرح این سوال که اگر حوزه نجف را از ما بگیرند حوزه قم و مشهد چه چیز درس می دهند؟ خاطرنشان کرد: حوزه قم هنوز کتابی ننوشته که بتواند جایگزین کفایه و رسائل باشد.

جدول [شماره ۶۷۱۰]

طراح جدول : امید موسوی

افقی:

۱-طفیلی - اثر ویکتور هوگو - یاری ۲- حمار - معاون دادستان - پیشوا ۳- راز - آماده - کشوری باستانی در بین النهرین - نیلگون - تکرار حرف ۴- زادگاه ابراهیم - ریزنمرات - مادر لر - مقوای نازک - انجیر ۵- عطشان - کلمه استلزام - غذای مجردی - از خودروهای وطنی ۶- نقش - ستاد - پاداش - نوعی ادویه ۷- ترسناک - عنصر فلزی سفیدرنگ، سخت و چکش خوار که در تهیهٔ برخی آلیاژها، رنگ ها و جلادهنده ها به کار می رود - چو کرسی نهاد از بر چرخ شید / جهان گشت چون روی ..... سپید - احتیاج ۸- کیش - بی حس - سخن بی پرده - رونق - پیش ۹- حرف ندا - جهد - زور - طلایی - شمای بیگانه ۱۰- برهان - پول کاغذی - پرحرف ۱۱- بیماری تورم پرده چشم - نخستین شهری که توسط آمریکا بمباران اتمی شد - کیسه پول

عمودی:

۱-دریچهٔ کوچکی در دستگاه کار براتور در جلو لولهٔ هوا - ارشاد ۲- فروغ ۳- حرف همراهی - ملون - تصدیق روسی ۴- درد - راهرو - مُـر ۵- عابد مسیحی - لقب موسی (ع) ۶- ناپدید شدن - از انواع شنا ۷- مُسَکن ۸- دست - محل احرام بستن حاجیان - از حروف ندا ۹- مردم - مته - کرکس ۱۰- از نام های باریتعالی به معنی بسیار مهربان - پارچه کشباف ۱۱- باور - تعظیم ۱۲- رفیق - آسانی - شبه جمله ای دال بر افسوس و درد ۱۳- اگر - ضعیف - زهر ۱۴- شاگرد ۱۵- اعتبار - فلانی ۱۶- آشیانه پرندگان شکاری - سهم و توشه ۱۷- از اقوام آریایی - دیدنی ارتش - اسم ۱۸- خون - ممارست - اصفهان قدیم ۱۹- استغنا ۲۰- اسیر - پاک کردن و جلا دادن

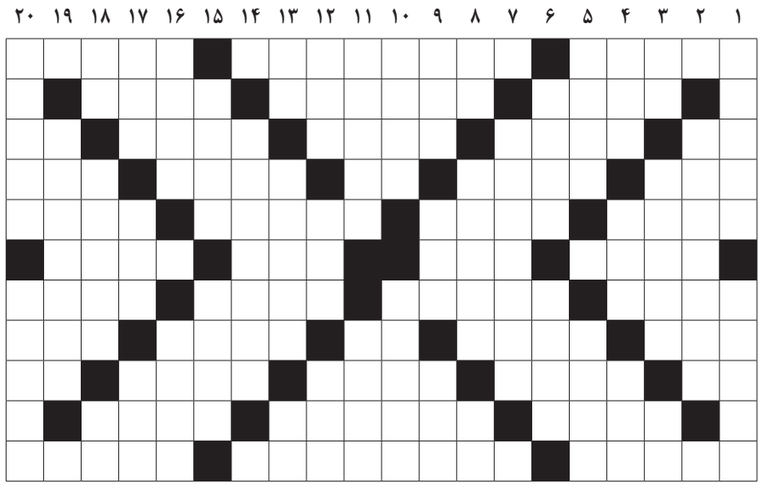

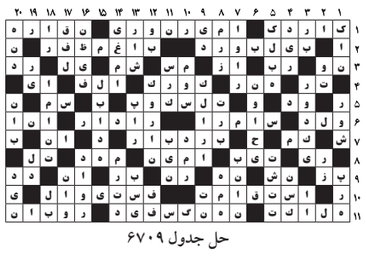

حل جدول ۶۷۰۹